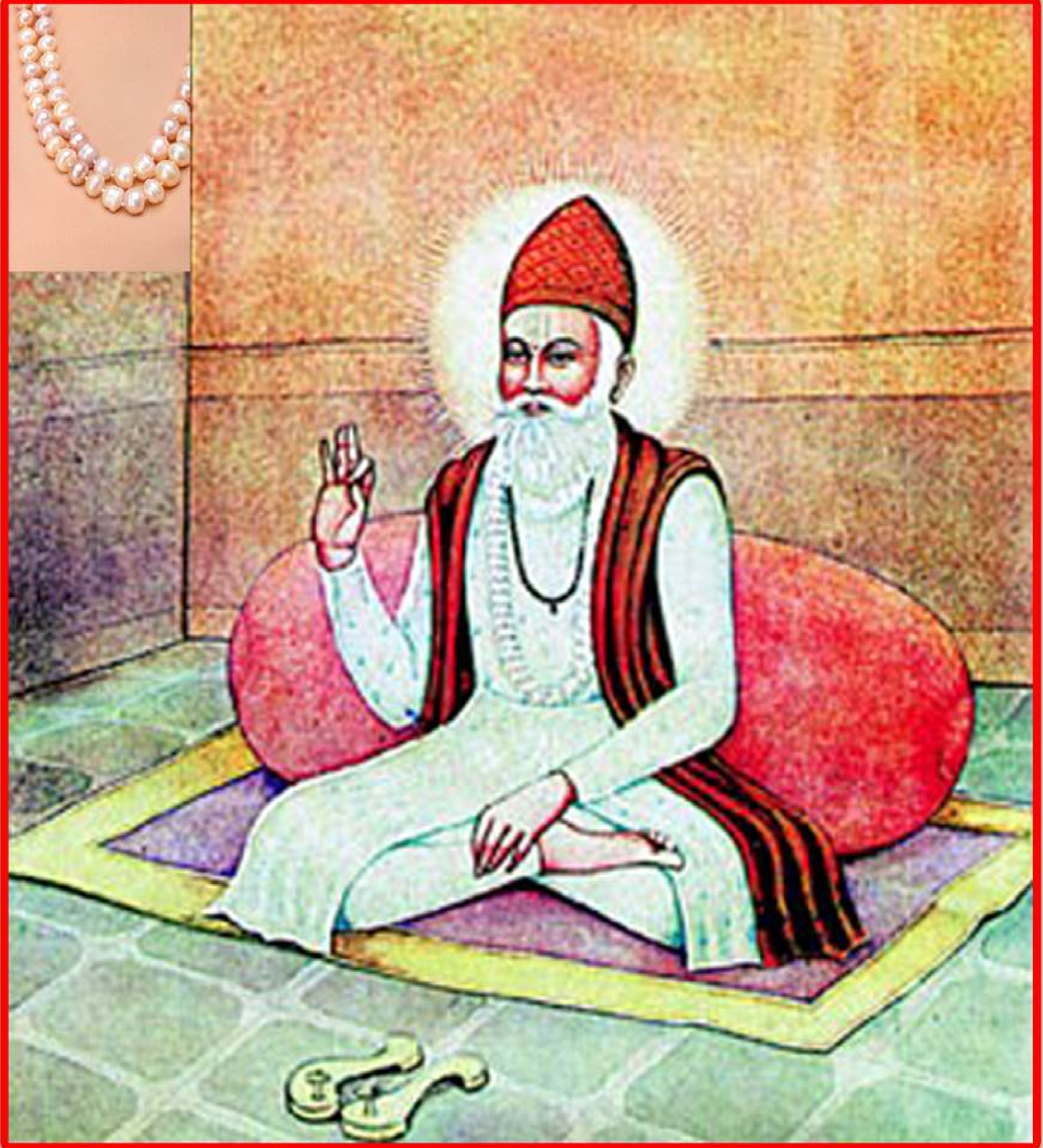
కబీర్ సూక్తిముక్తావళి

డా॥ శంకర శ్రీరామారావు

1960

ప్రచురణ: teluguthejam.com

కబీర్

సూక్తి ముక్తావళి

డాక్టర్ శంకర శ్రీరామారావు, గీతా భవనము,ఏలూరు,ఆం.ప్ర.
జనవరి 1960, ప్రతులు 1000
స్వామ్యములు : రచయితవి
ముముక్షువు ముద్రణాలయము, పవరుపేట, ఏలూరు,

ప్రణతి

ఉన్నావందురు సంయమీంద్రులు, కళాయోగుల్ ప్రియందాక నిన్
గన్నామందురు, గోపజాలకులు చిక్కాల్ విప్పి చల్దన్నముల్
తిన్నారందురు నిన్నుగూడి, నిజమైతే వచ్చి నా
మన్ననల్ మన్నింపంగదవోయి దేవ! కరుణా
మంజూషః సర్వేశ్వరా !
నటరాజాః నటియించవోయి జగదానంద ప్రసాదమ్ముగా
మటుమాయంబయిపోవ మానవ మనోమాలిన్య సర్వస్వమున్

చటుల స్వార్థభయప్రమాదయుత సంసారేంధనమ్ముల్ భవ
న్నిటలాక్షి ప్రభవాగ్నిహోత్రహుతమై నీమేని భస్మంబుకాన్.

పూవుంబూసితి, కాయగాసితి, ఫలమ్మున్ గాంచి పొంగితిన్
తావుల్ జిమ్మి, రుచుల్ ఘటించి, రసముల్ ద్రావించి ధన్యుండనై,
నా విద్యుక్త సమస్త ధర్మములలోనన్ నిన్ను సేవించితిన్;
నీ వై పోవలెనన్న వాంఛ యొకటే నిల్చెన్ మనస్సాక్షిగా.

మున్ను రచించి నీ చరణమూలము నందిడి యున్న పుస్తకా
లన్నిటిలోన మిన్నయని ఆంధ్రమహీతల సీమలందు పే
ర్గన్నది గీత, నా హృదయగాన మరందపుపోత, యీ కబీ

రన్ననో కన్నెవెన్నెల విహాయస వీధులనించి మించెదున్.

సమర్పణ

ఎవ్వనికిత్తు నీ కృతి, మహీవలయమ్మున స్వీకరింపగా
నెవ్వరు దీని కర్హులని యెంచి మనోనయనమ్ము విప్ప నా
కవ్వలి వెల్గులో నొక రసాకృతిదోచె, కరమ్ము సాచి యా,
పువ్వు పొలంతినందుకొనబోయె తదాకృతి నిండు గుండెతో.

ఆవని జవాది వంశకలశాంబుధిపూర్ణ శశాంకమూర్తియై
కవులకు కల్పవృక్షమను కమ్మని కీర్తిగడించుకొన్న తత్
ప్రవిమల మానవాకృతికి రాగమకరందము గ్రుమ్మరించు ఈ
కవికుల కన్యకామణిని, కావ్యసుఖామణి, గాన్క పెట్టితిన్.

నెయ్యము తియ్యమన్ మనసు నిండినవాడు, తెనుంగు తోటలో
వియ్యపు ముచ్చటల్ నెరపి విందులు సేయు రసజ్ఞమూర్తి, యే
కయ్యము చెంతకున్ జనని కమ్మదనమ్ముల పాడిపంట, ల
క్ష్మయ్య జవాది వాసనల మర్మమెరింగినవాడు ధాత్రిలో.

ఎత్త మేలునాతి చిత్తమేలిన సామి
పలుకు పొలతినేలు బాపనయ్య
సాములేమ యైన సరసుందు నేకమై
కృతి లతాంగి భర్త నేలుగాక !

వినతి

బహువిధ భేద భావములచే కలుషితమైన నేటి సంకుచిత వాతావరణమున నీ అమృత కలశమును దెరచి ఆందలి ప్రబోధ సుధారసమును సరళాంధ్ర వచన రచనా ప్రసాదముగ నందీయ దలచి నే నీ యనువాదమునకు పూనుకొంటిని. హిందీ భాషలోని 357 "దోహా" లను పేరుగల ద్విపదలకిది తెనుగు సేత. కవిత్వ మందలి ధ్వన్యాది గుణ విశిష్ఠతలు, తత్వ నిరూపణమందలి సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ విషయములు సాధ్యమైనంతవరకు తేటతెనుగు నుడి కారమున దోయిలించితిని. నేటి పోకడల కనుగుణముగ నెల్లరకు సులభ గ్రాహ్యమగుటకు గద్య రూపమును స్వీకరించి సంధులు, శకట రేఫములు వంటి కొన్ని వ్యాకరణాది నిబంధనలను సడలించితిని. మూలము ననుసరించి అందు నిక్షిప్తమగు భావమును వీలైనంత సుస్పష్టముగ వెలువరించుటకే ప్రయత్నించితిని. ఎంతవరకు కృతకృత్యుడ నైతినో నిర్ణయించవలసినది కవులు, పండితులునగు సహృదయులు. ఇందలి విషయ మంతయు, కర్తృనిరూపణ,

దివ్యానుభవము, ప్రేమభక్తి, సాధన, పరీక్ష, వివేకము, సఫలత, అను నేడాశ్వాసములుగా "అవతార్ మెహెర్" పత్రికలో వరుసగ ప్రచురితమైనది.

"గీతా హృదయము" నందుకొని ఆంధ్రరసజ్ఞలోకము నాపై ఆశీస్సుమవృష్టి గురిసినది. "పూలమాల" కంఠసీమను

ధరించి పలుకు పడంతి చిరునగవులు చిందించినది. తెనుగు గాయకులు "కృతులు,గేయములు" పాడుకొని పరవశులైరి, ఇక "కోకిల" కూజితములు, "కళాయోగి" నాటకీయత యెల్లరకు సుపరిచితములేకదా! నా కైతకు నీరుపోసి పెంచిన ఆంధ్ర సహృదయ లోక మీ "కబీర్ సూక్తి ముక్తావళి" తో కంఠసీమ నలంకరించుకొని ఆనందించుగాక! నాకును, మా కబీర్ కును ఉపాస్య దైవమగు రామచంద్రుడు మీకు సర్వ శుభము లొసంగు గాకః కళా ప్రవంతి విషయ వాంఛా ప్రకోపనకుగాక మానవ హృదయక్షాళన కుపకరించి లోకకల్యాణమును సాధించుగాక!

డాక్టర్. శంకర శ్రీరామారావు

కబీర్ సూక్తిముక్తావళి

కర్మ నిరూపణ

1. (నిరాకారుడగు) అక్షయ పుష్ప వృక్షమునకు (సాకారుడగు) నికంజనుడొక (పెద్ద) శాఖ.బ్రహ్మ విష్ణుమహేశ్వరులను త్రిమూర్తులే ప్రశాఖలు. ఈ సంసారమంతయు పత్రరాణి.

2. నా స్వామి (ఈశ్వరుడు) ఒక్కడే. అతడద్వితీయుడు. వేరొకరిని స్వామిగా స్వీకరించితినా అతడు కోపించును.

3. ఆతడు శిరోముఖ హితుడు (రూపకహితుడు). అందగాడును కాడు. కూరూపియు కాదు. అనుపమానమగు అతని తత్త్వము పుష్పగంధముకన్న అతి సూక్ష్మము.

4. దేహాంతర్గతమగు స్మృతివలె రూపవర్ణ రహితుడగు ఈశ్వరుడు అనంతవిశ్వమున వ్యాపించియున్నాడు. (బాహ్య పదార్థానుభవానంతరమున అశరీరరూపియై శరీరమున మిగులునది స్మృతి. దానితో ప్రాణి వలయు నపుడెల్ల వస్త్వనుభవము నందుచున్నాడు. అట్లే సర్వవ్యాపి యగు నీశ్వరుని అనుభూతి ధ్యానసమాధిచే పొందనగు.)

5. సాధులోకమంతా చతుర్భుజుని (సగుణ)భజనలో నిమగ్నమై పరుని మరచినది. నేను మాత్రము (నిర్గుణ) అనంతభుజునే స్మరించెద.

6. జననమరణ రహితుడు నా ప్రభువు, ఈ సృష్టి అంతయు ఆతని రచన,

7. ఆతడు (సర్వవ్యాప్తుడగుటచే) ఒక దనుటకు వీలు లేదు. ఇద్దరనుట అపరాధము (అద్వితీయతకు భంగము). కబీరు బాగా అలోచించి చెప్పున దేమనగా ఉన్నవానినున్నటు లుండ నిండు, ఈ ద్వైతాద్వైత చర్చలేల?

8. దేహధారణ, రూపరేఖలు యెరుగని ఆ అశరీర పురుషుడు గగనమండల మధ్యస్థుడై యుండును, (ఆకసమువలె రూపరహితుడు, సర్వవ్యాపి.)

9. ప్రభూ! అట్టి నీవే నా స్వామివి. ఇతరులతో నా కేమిపని? ఇతరులు ఇతర దేవతలను భజింతురుగాక! వారి సంప్రదాయమే వేరు.(కబీరు నిర్గుణోపాసకుదు, సగుణోపాసకుల తెగవేరు).

10. సగుణ (గుడు) సేవచేయుము. జ్ఞానము చే నిర్గుణానుభవము పొందును. నేను మాత్రము సగుణ నిర్గుణాతీతుని ధ్యానించెద.

11. ప్రభువు ఏమిచేయుటకును సమర్థుడు, బానిసచేత నేమగును? ప్రభువు ఆవగింజను పర్వతము చేయ గలడు. పక్వతమును ఆవగింజగా మార్చగలడు.

12. జలమును స్థలముగా, స్థలమును జలముగా నూర్చ గలడు. ఆతని హస్తలాఘవమటు వంటిది. సంకల్ప మాత్రముచే సర్వము సిద్ధించును.

13. స్వామినిబోలు గంభీరమూర్తి, గౌరవశాలి, సర్వ సమర్థుడు పుడమిని కానరాడు (అతని కాతడే సాటి). ప్రాణుల దోషములనెన్నక గుణము మాత్రము గ్రహించి క్షణములో సంసారసాగరమును దాటించును.

14. నేనే మేమి చేసితినో అవన్నియు నీవొనర్చినవే. అందు నా కర్తృత్వ మిసుమంతయులేదు. ఒకవేళ నేనే చేసితినని అహంకరింతునా నాలోనుండి సర్వము నిర్వహించినది నీవు కావా ?

15. ఈశ్వర రక్షణలోనున్న వ్యక్తిని ఎవరేమి చేయ గలరు? లోకమంతయు శత్రుత్వము వహించి

వచ్చినను వాని రోమమైనను కదుపజాలదు.

16. నా స్వామి ఆరితేరిన వర్తకుడు, త్రాసు తక్కెడ లేకయే పాపపుణ్యములు తూచి సరళగతి వ్యాపార మొనర్చును.

17. ప్రభూ! నీవులేనివాడు నిర్ధనుడు. నీ రక్షణ ముద్ర దాల్చినవాడు లక్షాధికారి.

18. పుష్పములోని పరిమళమువలె నీ ప్రభువు నీ యందే యున్నాడు. కాని, కస్తూరి మృగమువలె నీవు వానికొరకు బాహ్య ప్రపంచమంతా గాలించు చున్నావు.

19. ఎవరికొరకు నీవీ జగమంతా వెదకినావో అతడు నీ హృదయమందే (దాగి) యున్నాడు. అజ్ఞానమను తెర మాటున నుండుటచే నీకాతని దర్శనము కాలేదు. ఆ యవనిక నీ స్వకపోల కల్పితమే సుమా!

20. నీస్వామి నీయందేకలదు. అన్యత్ర వెదకిన లాభ మేమి? ఎరుకగలవాడవైతే ఇంటనేయుండి అంతర్దృష్టిచే నతని దర్శింపుము. (బాహ్యచక్షువులు మూసి ధ్యాననిష్ఠచే)

21. మనిషికొక మతము. వేషభాషలు వేనవేలు కాని, సర్వాంతర్యామి ఒక్కడే. అతడు అనిర్వచనీయుడు.

22. కోరికలను శిరోజములు శిరముపై ముడుచుకొని మైమరచి యేల తిరిగెదవు? తిలలోని తైలమువలె నీ ప్రభువు నీలోనే కలడు.

23. నువ్వులో నూనెవలె, చెకుముకిరాతిలో అగ్ని వలె నీ స్వామి నీలోనే కలడు, తెలివిగలిగి తెలిసికొనుము.

24. కంటిలో పాపవలె సర్వశరీరాంతర్గతుడగు ఈశ్వరుని మూర్ఖులు బాహ్య ప్రపంచమున అన్వేషింతురు.

25. అగ్నిరూపియగు స్వామి సర్వాంతర్యామి.చిత్తమునకు చెకుముకి స్పర్శ కలిగినప్పుడే ఆ దివ్య తేజోదర్శనము.

26. పరమాత్మ పరుసవేది. అశుద్ధలోహఖండము మనస్సు, స్పర్శమాత్రముచే మోహకర్మల ముడిగి స్వర్ణమై ప్రకాశించును.

27, సర్వేశ్వరుని నామమే సత్యసారము, దీని నెరిగినవాడు పరమహంస, ఆతని వంశమునకు అమరత్వసిద్ధి.

28. ఆదిపురుషుని నామమే అన్నిటికి మూలము.మంత్రము లన్నియు ఆ మహావృక్షమునకు శాఖలు, ఆ నామమే లేకపోయినచో సంసార సాగరమున మునిగి చావవలసినదే.

29. సామరత్నమను మూలధనమును భద్రముగ మూట గట్టుము. మాటిమాటికి మూట విప్పకు సుమా! అది అమూల్యము. దానిని పరీక్షించువాడు గాని, గ్రహించువాడు గాని ధారుణీతలమున లేడు; లేడు; లేడు.

30.రసాయనములన్నీ ప్రయోగించి చూచితిని నామ రసాయనమునకు సాటి యెందునులేదు. ఈ ఘటమును బంగారమొనర్చుటకు నామస్మరణ మణుమాత్రము చాలును.

31. ఏనాడు దివ్య నామమును హృదయమున ధరించి తినో నిప్పురవ్వచే జీర్ణతృణములట్లు-నా పాపములన్నియు ఆనాడే నశించినవి.

32. అంతరంగమున జ్ఞానదీపము వెల్గించి సహజ సమాధి నిష్ఠుడవై నామస్మరణ కుపక్రమించుము.

33. కలలోగాని, కపటమున గాని ఎవ్వనినోట భగవ న్నామము వెలువడునో వానికి నాచర్మము చెప్పులు కుట్టించెద.

34. మాయాబద్ధమైన నీమనస్సు నామబద్ధమైన నాడు తారామండలమును భేదించి నీ వమరపురి కేగ గలవు. (బ్రహ్మరంధ్రము భేదించి)

35. పాపకరూపియగు నరుడు సకల ఘటాంతర వర్తియై యుండును. సాధనయను చెకుముకి చిత్తమును రగుల్కొల్పమిచే అది మంటలేని పొగయై యెగయుచున్నది.

36. నామస్మరణములేనిది కోటిభోగములేల? ఇంద్ర పదవియేల ? వైకుంఠనివాసమేల ?

37. నామమును అందుకు కొల్లగొట్టుచున్నారు, శక్తికలదేని నీవును దోచుకొనుము. మరణవేళ విచారించి యేమిఫలము?

38. హఠయోగులు, తాంత్రికులు. నాదోపాసకులు మరణించుట తథ్యము, రామభక్తులకు మాత్రము మృత్యువనునది లేదు. ఇది కబీర్ ప్రత్యక్షానుభవముతో చెప్పుమాట.

38. ఎక్కడ చూచినను నా ప్రియతముని ప్రేమజ్యోతియే. వానిని చూడబోయి నేనే తానైపోతిని. (జీవాత్మ పరమాత్మ సంధానము. అద్వైతసిద్ధి)

40. ఎవనికొరకు భూమియందలి దేశవిదేశములు గాలించి తిరిగితినో ఆ నా ప్రియతముని పొంది నంతనే దూరదేశములు నా గృహ ప్రాంగణము లైనవి. (స్వపరభేదము నశించినది.)

41. పరమాత్మ సంధానమెప్పుడొదవెనో ఆ క్షణ మందే అనంతజ్యోతి ప్రకటితమైనది, స్వామి భృత్యన్యాయము నశించి నిత్యవసంతలీలానుభ వమే మిగిలెను. (బ్రహ్మానందము)

42. యోగియైనంతనే పరంజ్యోతి ప్రకటితమైనది. ద్వంద్వభావము తొలగినది. బ్రహ్మైక్యమొదవి బ్రహ్మత్వమే ప్రాప్తించినది.

48. ఉప్పు కరగి నీరైనది. ఇక గోనె సంచులకెత్తు టెట్లు? ఆత్మ పరమాత్మలో లీనమైనది. పాపము కాలమేమి చేయగలదు! మౌనముద్ర దాల్చినది.

44. చెప్పవలసినదంతా (ఉపదేశము) ఈ వరకే చెప్పబడినది. ఇక చెప్పవలసిన దేమున్నది? ఒక నది (జీవాత్మ) పోయి పోయి సముద్రమున (బ్రహ్మమున) లీనమైనది. ఇంకొకటి పోవుచున్నది. అందరి ప్రయాణము అక్కడికే! తరంగములు కానీ, తరంగిణులు కానీ కడలి గర్భమునే కదా జేరునది!

45. స్థిరము, అంతర్ముఖమునగు మనస్సు బ్రహ్మరంధ్రము నకు జేర్చును. అది నిరంజన స్థానము. అచ్చోట చంద్రుడు లేకయే వెన్నెల గాయును.

46. అహంకారముడిగి ముక్తుడనై అగమ్యమగు బ్రహ్మలోక ప్రాప్తి గంటిని. ఓ భగవంతుడా! ఇక నీవుతప్ప నా కెవరునులేరు. నా ఆశలన్నీ నీమీదనే.

47. ఆత్మ బ్రహ్మమందును, జపము అజపమందును, వ్యక్తము అవ్యక్తము నందును కలిసిపోయినవి.

48. పరబ్రహ్మము యొక్క తేజస్సు చర్చనీయాంశము కాదు. అది చెప్పనలవి కానిది. ప్రత్యక్ష ప్రమాణమే ఏకైక సాక్ష్యము.

49. ఎప్పుడు శరీరము ప్రేమతో పులకితమైనదో అప్పుడే అంతఃకరణము జ్యోతిర్మయమైనది. ధ్యానమగ్నుడగు ఆ వ్యక్తి ఆనందమందిరమట్లు సుప్రసన్నుడు. వాని వాణి ఆర్ష సుగంధ బంధురము. (సత్యసుందరము)

50. బహురూపదర్శనార్థినై నేనిటకు వచ్చితిని, భక్తికుదిరి నంతనే ఏకైకదృష్టి లభించి బ్రహ్మసాక్షాత్కార మొదవినది.

51. ప్రాప్తవస్తువును భద్రపరిచితిని. ఏమిదానిరుచి! లోకమంతా వెదకి వేసారితిని. సాటిలేని రత్నమును బడసి ధన్యుడనైతిని.

52. నేను దర్శించినది వర్ణనాతీతమగు ఆతని దివ్యదేహ మందలి ఒక భాగము మాత్రమే. ఆ తేజఃపుంజమును స్పృశించితినో లేదో అది నాకన్నులలో నిలిచి పోయినది.

53. హృదయాకాశమున భక్తిసంభరితములైన మేఘ ములు గర్జించి ప్రేమవృష్టి కురిసినవి. బ్రహ్మజ్యోతి తటిల్లత రూపమున దోచి నలుదెసల నిండినది. ఈ కబీరుదాసు ఆ ప్రేమధారలచే తలమున్కలుగా తడిసి తన్మయుడైనాడు.

54. జ్ఞాన దీపము వెల్గించి పరమాత్మను దర్శించితిని. చతుర్వేదములకు సైతము చొరరాని అచ్చోటికి జేరి కబీర్ స్వామిని సేవించుకొనుచున్నాడు.

55. దేవుని హృదయమందే దర్శించితిని. ఇక గుణగాన మెందులకు? అతడు లభించనంతవరకే దాని ప్రయోజనము.

56. బ్రహ్మరంధ్రమున (శూన్యమండలమున)నివాసము ఏర్పరచు కొంటిని. మధుర నాదమాలకించి పులకించితిని.

కృపామూర్తి దర్శన భాగ్యమొదవినది. రోమమొక దీపమై వెలిగినది.

57. నీరు (పరమాత్మ) గడ్డకట్టి మంచు(జీవాత్మ)అయినది. ప్రళయవేళ అది తిరిగి నీరైనది.ఏదియేమి కావలెనో అది అట్లే అయినది. ఇక (కబీర్) చెప్పవలసిన దేమున్నది?

58. బ్రహ్మ సరోవరమున మనోమీనముల సంచలనము. నీరము లింద్రియములు. తీరము పరమాత్మ. భేదభావము తొలగిన నాడది అమృతసింధువై బ్రహ్మానంద మొసంగును.

59. ఎవ్వనియందు సర్వము ఇమిడి యున్నదో ఆ ఏకైకమూర్తినే నిత్యము ధ్యానించెద. అతడు విశ్వరూపుడగుటచే అందరూ నావారే. నేనును అందరివాడనే. (అక్కడ భేదమునకు తావులేదు)

60. సద్గురు సహాయమున త్రిగుణ ప్రకోప మణగినది. బ్రహ్మ తేజస్సు నన్ను కప్పి వేసినది. ఇక ఒక వాదమెందులకు ? (బ్రహ్మానందస్థితిలో వాగ్వాదములకు తావులేదు.)

61. బహువిధ వేషధారణలచే భ్రమ తొలగునా? ఈశ్వర పరిచయమునగాక భేదభావము నశించునా?

దివ్యానుభవము

62. నా ఆత్మానుభవమును గురించి ఎవరేని ప్రశ్నించిన నే నేమని చెప్పగలను! మూగవాడు బెల్లముతినునే గాని దాని రుచిని వర్ణించి చెప్పగలడా ?

68. మూగవాని సంకేతములు మూగవానికే యెరుక.జ్ఞాని అనుభవించు ఆనందము జ్ఞానికే తెలియును.

64. కాగితముపై వ్రాయువాడు వ్యావహారికజీవి. ఆత్మ ద్రష్టకు లేఖిని లేదు. అతనికి సర్వత్ర ప్రియదర్శనమే.

65. వ్రాతకోతల కందనిదావస్తువు. చూడవలె; అనుభవించవలె. వధూవరులు (జీవాత్మ పరమాత్మలు) కలిసికొన్నారు. ఇక పెండ్లి తరలింపులేల? (పాంచభౌతిక ప్రసక్తి యేల?)

66. అనుభూతి కల్గిననాడు పండితుని అహంకారము తొలగును. అజ్ఞాని బుద్ధిమాంద్యము నశించును. ఆ స్థితిలో శూన్యత్వ పరిపూర్ణత్వ విభేదములుండవు.

67, సాధుపురుషుడు చేటవలె నిరర్థక వస్తువులను చెరగి వైచి సారోదారమగు అవసర వస్తువునే గ్రహించును. అది వాని స్వభావము.

68. అతడు దోషమును పరిహరించి గుణము మాత్రమే గ్రహించును. రసపాన మొనర్చు మధుపము పుష్పపరిమళమును గుర్తించునట్లు సజ్జనుడు మానవ హృదయమందలి పరమాత్మను గుర్తించి స్వీకరించును.

69. హంస క్షీరమును గ్రహించి నీరమును త్యజించునట్లు సారగ్రహణ పారీణుడగు తత్త్వవేత్త నిస్సార వస్తువును వదలి సంసారసాగరమును తరించుచున్నాడు.

70. క్షీరరూపమగు భగవన్నామమును స్వీకరించి నీర రూపమగు లోకవ్యవహారమును విసర్జించునతడే తత్త్వరహస్య మెరిగిన పరమహంస.

71. సద్గురు ప్రసాదమున అచలజ్ఞానమును, సమ దృష్టియు లభించినవి. ఎటుచూచినను పరమాత్మ వస్తు వొక్కటే కానవచ్చుచున్నది, తదితరము లేవియు కనబడుటలేదు.

72. గురువరేణ్యుడు సమదృష్టినొసగి వికారదూరుని జేసెను. ఇప్పుడు నాకన్నిట స్వామిదర్శనమే.

73. సర్వప్రాణులను ఆత్మీయులుగా చూచుటే శాంతి ప్రదమగు సమత్వము.

74. దుఃఖసమయమున భగవంతుని స్మరింతురు. సుఖసమయమున స్మరింపరు, సుఖసమయమున స్మరించుచుండినచో దుఃఖమే కలుగదుకదా!

75. సుఖమున విస్మరించి, దుఃఖమున మొరపెట్టు కొనిన ఎవరైన వినిపించుకొందురా!

76. విషయాసక్తుడు కామస్మరణ మొనర్చునట్లు క్షణ మైనను ఎడమీయక రేయింబవళ్ళు ఎనిమిది జాములందును రామస్మరణ సేయుము.

77. నాదమాధుర్యమున జొక్కు హరిణమట్లు నీచిత్త
మును నామస్మరణమున లగ్నము సేయుము.
కబీర్ దాసునకు ప్రాణత్యాగముతోనే నామ
త్యాగము. మరపురాని దానిని మరచు టెట్లు?

78. నోరుమూసికొని మౌనస్మరణమున నిమగ్నుడ
వగుము, బహిర్ద్వారము బంధించి అంతర్ద్వారము
తెరచియుంచుకొనుము.

79. చేతిలోని మాల యుగయుగాలుగా తిరుగుచునే
యున్నది. మనస్సు తిరుగుట మాత్రము మాన
లేదు, జపమాలను వదలి మనస్సు మళ్ళించు
కొనుము. (ఆడంబర నికసనము.)

80. నా మాల మనోమాల. వేషభాషలేల! మాల
త్రిప్పుటచేతనే దేవదర్శనము లభించినచో
గిలక నూతులందే హరినివాసము.

81. కఱ్ఱతో చేసిన జపమాల కృత్రిమము. ప్రయత్న
పూర్వకముగ త్రిప్పవలె. ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసము
లలో లీనమగు స్మరణమే సహజమైనది.

82. సహజమగు నాదము నిరంతరము హృదయమున
ధ్వనించుచునే యున్నది. జీవాత్మ పరమాత్మలో
లీనమైనది, ఇక వాగాడంబరమేటికి?

83. చేత మాల తిరుగుచున్నది. నోట నాల్క తిరుగు
చున్నది. మనస్సు దశదిశల తిరుగుచున్నది. ఇదేనా
నామస్మరణ!

84. ఆత్మ పరమాత్మను జేరినప్పుడే మనోవాక్కాయ
ముల స్థిరత్వము. కల్పాంతరములు కర్మానుష్ఠా
నము చేసినను అది లభించదు.

85. జపము చేసినవాడును మరణించును; చేయని
వాడును మరణించును; నాదోపాసకుడును
మృత్యువు వాతపడక తప్పదు. ఆత్మసాక్షాత్కార
మొదవిన భాగ్యశాలికి మాత్రము మృత్యు
భయము లేదు.

86. ఆకలి కుక్కవంటిది. భజన కద్దు తగులుచుండును.
దానికింత పడవేసి నిశ్శంకగా నామస్మరణ సేయుము.

87, నిన్ను స్మరించి నీవైపోతిని. "నా" అనునది
నశించినది. "నేను" నీ నామమునకు బలియై
నది. ఎక్కడ చూచినను "నీవే !''

88. నాకిక చింతయేల? చింతించి లాభమేమి! నా చింతలన్నీ
హరి భరించుచున్నాడు. నాకేచింతయు లేదు.

89. సాధుపురుషుడు ఆనాటి కవసరమగు దానినే
స్వీకరించును. రేపటికి మూటగట్టడు. అతని
ముందువెనుకల స్వామి నిలిచి ఎప్పుడు ఏది
కోరిన అది సమకూర్చును. ముందు వెనుక
లాలోచించవలసిన అవసర మతనికిలేదు.

90. తెల్లవారినది, జీవజగత్తు మేల్కాంచినది, ఎవరి
పొట్ట కెంత అవసరమో అది భగవంతు డిచ్చు
చునే యున్నాడు.

91. తలబ్రద్దలు కొట్టుకొన్నను బ్రహ్మవ్రాలుమాన్ప
సెవరి తరము? ఎవరి కర్మానుసారము వారికి
జరిగి తీరును, ఆవగింజంతయైనను తగ్గదు.

92. భగవంతుడా! నాకును నా కుటుంబమునకును
అతిథి, అభ్యాగతులకును సరిపడు దానినిమ్ము.
ఏ సాధువుగాని నా గృహమునుండి ఆకలితో
మరలి పోరాదు సుమా!

93. శరీరమొక పూలమొక్క, మనస్సు దానిచుట్టూ
తిరుగు భ్రమకము. అర్థము (ధనము) అనుపమ
సుగంధము, సామజల సేవనముచే విశ్వాసరూప
మగు అమృతఫలము లభించును.

94. నీ గుణ గానము చేయనివారును, చేయుచుండియు
శ్రద్ధలేనివారును నిను పొందజాలరు. గాఢ విశ్వాసముతో
నిను కీర్తించువారి కెప్పుడు నీవు సన్నిహితుడవే!

95. హృదయములోనే అద్దమున్నది. ద్వంద్వరహిత
మైనప్పుడే పరమాత్మ ప్రతిబింబమందు కాననగును.

96. చదివితిని. నేర్చితిని. మననము చేసితిని. సంశయ విచ్ఛేదము కాలేదు. ముల్లువలెనది బాధించుచునే యున్నది. దేవా! నా దుఃఖములన్నిటికి మూల కారణమేమి?

97. చీమ (జీవాత్మ) (బహ్మమను) బియ్యపుగింజను నోట కరచుకొని చనుచున్నది. మార్గమధ్యమున పప్పుగింజ (మాయ) కనబడినది. దానికై తహతహ పడినది. కబీర్ చెప్పునదేమనగా ఓ వెర్రివాడా! రెంటిని ఏకకాలమందు భరింపజాలవు. ఒకదానిని స్వీకరించి రెండవదానిని త్యజించుము.

98. నీకు రామనామము చేదైనది. ధనమే మధురమైనది. రెంటికి చేయి జాచితివి. రెండును చెయి జారిపోయినవి. రాముడు దొరుకలేదు. మాయ మాయమైనది.

ప్రేమ - భక్తి

99. ఎంతవరకు సంసారసంబంధముండునో అంత వరకు భక్తి కుదురనే కుదురదు. సర్వబంధములను ఛేదించి హరిభజన సేయువాడే నిజమైన భక్తుడు.

100. భక్తికీ, బాహ్యవేషమునకూ భూమ్యాకాశముల కున్నంత దూరము. భక్తుడు గురుచరణములపై వ్రాలును. వేషధారి సంసార వాంఛల దగుల్కొనును.

101. భక్త్యనుకరణచే భక్తి కుదురదు. అట్టి కృత్రిమ భక్తుడు పాము కుబుసమును వదలునట్లు ఆపద లందు తనభక్తిని చల్లగా జారవిడుచును. (ఆడంబరభక్తి పరీక్షకు నిలువజాలదు)

102. కలుపుచే సస్యము, మూర్ఖునిచే సభ, లుబ్దత్వముచే భక్తి, ధూళిచే కుంకుమపువ్వు చెడును.

103. కామక్రోధ లోభములు భక్తికవరోధములు,జాతివర్ణ కులాభిమానులు వదలిన శూరుడేభక్తి మార్గమున కర్హుడు.

104. చేపకు మంచినీరు, లోభికి ధనము, తల్లికి బిడ్డ, ఎంత ప్రియమో భక్తునకు భగవన్నామము అంతే.

105. కామ్యభక్తితో చేసిన సేవ నిష్ఫలము కారణమేమన, నా స్వామి ఇచ్ఛారహితుడు, అతనికి నిష్కామ భక్తియే రుచించును.

106. భక్తియను బంతితో ప్రపంచ మైదానమున వలయు వారందరు ఆడుకొనవచ్చును. అందు ధనికుడు, నిరుపేద అను భేదములేదు.

107. అంతరాయము నెరుగని ఈశ్వర ప్రేమయే భక్తి. అది ప్రాణమున్నంతవరకు జీవాత్మ నంటిపెట్టు కొనియుండి, మృత్యువేళ పరమాత్మలో లీనమగును.

108, నిద్రవేళ స్వప్న గోచరుడగును. జాగ్రదవస్థలో మనమున తాండవించును. నిత్యము కనుపాప లలో కదలుచు, మనసులో మెలగుచునున్న నా స్వామితో నాకు వియోగమెక్కడ!

109. “నీవు'' ''నీవు” అని అరచి అరచి నీవై పోతిని. నీలో లీనమైపోతిని. నామనస్సు నీలో కలిసి పోయినది. ఇంకెక్కడికి పోగలవు?

110. ధనమునకు లెక్కయున్నది. రాజ్యమునకు కొలత యున్నది. ఒకటి కోట్ల సంఖ్యగా లెక్కించవచ్చును. రెండవది ఉదయాస్తమయ ములతో, భక్తి మహత్వమును లెక్కింప నెవరి తరము?

111. ఆత్మవిచారము లేక అంధులై తిరుగుచున్నారు. హరిభక్తి లేనివాడు సంసారసాగరమున మునిగి చావవలసినదే.

112. ప్రాణులందరు కర్మకాండలో మునిగి తేలు చున్నారు. కబీర్ ఉచ్చకంఠముతో చెప్పున దేమనగా భక్తి సంభరితమగు కర్మ యొక్కటే నిష్కామము. ధర్మమును త్యజించి భక్తిని చేబట్టుము. (ధర్మకర్మములు సైతము భక్తికి చాలవు)

113. ఈ ప్రపంచము ప్రేమ ప్రపూర్ణ మగు గేహము. సవతి తల్లి యిల్లు కాదు. వినయ వినమ్రుడవైన గాని నీకిందు ప్రవేశము లభించదు.

114. కబీర్ దాస్ చెప్పునదేమనగా సోదరా! తలవంచి

(అహంకారము త్యజించి) ఈ యింట కాలిడుము.

115. ప్రేమ తోటలో మొసులెత్తునది కాదు. బజారులో అమ్మబడునదియు కాదు. రాజుగాని ప్రజగాని ప్రేమ పిపాసువులెవరైనను సరే అహమునిచ్చి ప్రేమను పుచ్చుకొనవచ్చును. (Barter)

116. గర్వము దక్షిణగా నొసగి, ప్రేమపాత్రనుగైకొనుము. లోభి, గర్వమును విడనాడజాలడు. నామ ప్రేమకు చెయి జాచును. వానికది యెట్లు లభించును ?

117. క్షణ క్షణము మారుచుండునది ప్రేమ కానేరదు. పరమాత్మ పంజరమున స్థిర నివాసముండునదే సరియైన ప్రేమ.

118. ప్రేమమార్గము చాలా యిరుకైనది. అందిరువు రకు తావులేదు. ''నే'' నుంటినా పరమాత్మలేడు; ఆతడున్న ''నేను'' లేను. (ప్రేమ, అహంకారము పరస్పర విరుద్ధములు)

119. ప్రేమసంచారములేని హృదయము కేవల శ్మశానము. అతని శరీరము ప్రాణవాయువు లేని కమ్మరితిత్తి. (చర్మభస్త్రి).

120. నూరు యోజనముల దూరమందుండియు నా స్వామి నిత్యము నా హృదయమందే విరాజిల్లుచున్నాడు. పరమాత్మ కపట భక్తుని గృహప్రాంగణమున కాపురమున్నను వారిద్దరి మధ్య సప్తసముద్రము లడ్డమై యుండును.

121. జీవాత్మ పరమాత్మ తత్త్వములకు ప్రాణమొక్కటే. శరీరములు మాత్రమే వేరు. కావున నో దేవా! నా హృదయ రహస్యమును నీహృదయముచే గ్రహింపుము.

122. నేను నిత్యము నిన్నే స్మరించుచున్నాను. కాని నీవు నా వంకైనను చూచుటలేదు. ఐననేమి? నామనస్సు నీయందే లగ్నమైనది. నీ నామ స్మరణమే నాకు పరమ ప్రీతి.

128. నా మనస్సు స్వామి ప్రేమతో నిండిపోయినది. రోమ రోమము నామస్మరణ సేయుచున్నది. ఇక నోటితో నేమిపని?

124. జాగ్రత్ స్వప్నావస్థలలో శ్వాసవలె పరమాత్మ హృదయమున నిత్యుడైయుండును. భావుకున కాత డెప్పుడూ సన్నిహితుడే.

125. ప్రేమరస పానము చేయదలతువు; స్వాభిమాన మును వీడజాలవు. ఒక యొరలో రెండుకత్తులా! కని విని యెరుగము.

126. కబీర్ చెప్పునదేమనగా, గురూపదేశము చవి చూచిన నాకు ఇతరములు రుచించవు. నా ఘట ప్రారబ్ధము నశించినది. నాకిక పునర్జన్మ లేదు. నా పుణ్యము ఫలించినది.

127. అన్ని రసాయనములు సేవించి చూచితిని. ప్రేమకు మించిన రసాయనము లేదు. అది లవలేశము శరీరమున ప్రవేశించెనా ఆ క్షణమే ఈ తనువంతయు సువర్ణ మగును.

128. పరమాసక్తితో నా ప్రియుని ప్రేమామృతము గ్రోలి తృప్తుడనై తిని. దర్శనభాగ్యముచేపరవశుడనైతిని. ఇక నాకు మోక్షమేల?

129. ఈ ప్రపంచమున అతని కలియుట దుర్లభము. కలిసియు కర్మవశమున దూరస్థుడైన సజ్జనుడు మరల మరల ఆ అమూల్యరత్నమునే అన్వేషించును.

130. శరీరములు కలిసినంత మాత్రముచేత దానిని ప్రేమ యనరాదు. మనసులు కలియుటే సత్యమగు ప్రేమ; అదియు పరమాత్మ పక్షమగునపుడే.

131. నేత్రములను చిన్నగదిలో కనుగ్రుడ్డను మంచము వాల్చి ప్రక్కవేసితిని. రెప్పలను తలుపులు మూసి నా ప్రియుని ప్రసన్నుని చేసికొంటిని.

132. మృత్యుభయ మున్నంతవరకు సత్యమగు ప్రేమ కుదురదు. ప్రేమగృహము కడు దూరము. దానిని మనసా పొందవలె. (శరీరము చేతకాదు.)

133.హరిని వదలి హరిజనుని ఆశ్రయించుము.(భగవంతుని వదలి భక్తుని ఆశ్రయించుము.) భగవానుడు రాజ్యభోగము లిచ్చును. భక్తుడు భగవంతుని తెచ్చియిచ్చును.

134. శరీరధారినై నీకు దూరస్థుడ నైతిని. ఈ చర్మ చక్షువులతో నిన్ను చూడజాలను. కాని నా ప్రాణము మాత్రము నీకు నిత్యసన్నిహితము.

135. కలువ నీటను, చంద్రుడాకసమునను ఉందురు. అంతదూరమున నుండియు వారి ప్రేమ అనుపమానము. మనసుకు నచ్చినవారెప్పుడును సన్నిహితులే. అక్కడ దూరప్రసక్తియే లేదు.

136. విదేశ వాసియగు ప్రియునకు ప్రేమసందేశములు కాని, తను మనో నయనముల నిండియుండు నా ప్రియునకు ప్రేమలేఖ లేల?

137. అగ్నిజ్వాలలు సహింపవచ్చును. ఖడ్గధారయు ఓర్వవచ్చును, ఏక రసమగు ప్రేమను భరించుట మాత్రము కష్టతరము.

138. ప్రేమను భరించుటలోనే సాఫల్యతకలదు. సిద్ధి నందుటకు అన్యమార్గములేదు. ప్రేమకై శిరము నిమ్ము, మనస్సు నిమ్ము, తనువు నిమ్ము. సర్వ త్యాగము చేసి ప్రేమను దక్కించు కొనుము.

139. గాజు దెబ్బకు పగిలిపోవును. వజ్రము దెబ్బలకు లెక్క చేయదు, అగ్నితప్తమై కనకము తేజరిల్లును, తగరమట్లు కాదు, కష్టమును సహించలేని చంచల స్వభావునకు సుస్థిర ప్రేమ జనించదు.

140. కష్టసహిష్ణుతగలవానికే ఈశ్వర సాక్షాత్కారము. (ఈశ్వరనాదము వినబడుట) కబీర్ చెప్పున దేమనగా, అట్టివారే నా వంశీయులు. (ఆత్మీయులు) Birds of my feather

141. విరహిణి ప్రేమసందేశము పంపుచున్నది. ప్రాణప్రియా! జలము లేనిదే చేప జీవింపజాలనట్లు నీవు లేనిదే నేను బ్రతుక జాలను. (పరమాత్మ, జీవాత్మ ప్రణయము)

142. నీకై యెదురు తెన్నులు చూచి చూచి నా కన్నులు చీకు వడినవి. నీకై అరచి యరచి నాలుక చిల్లులు వడినది.

143. నీ వియోగదుఃఖముచే కన్నీరు మున్నీ రైనది. నేను ముత్తెపుచిప్పనై వగవగల వగచుచుంటిని. (ముత్తెపుచిప్ప స్వాతిబిందువు కై పరితపించును.)

144. నీ నామస్మరణ చేయుచు బహుదినములుగా నీ రాక కెదురుచూచుచుంటిని. నా మనస్సు నిను గలియు టకు తహ తహ లాడుచున్నది. నిన్ను చూడనిదే నాకు శాంతిలేదు.

145. విరహభుజంగము కాటువేసినది. ఈ బాధ తొల గించు మంత్రమగుపడదు, మరణమో, ఉన్మాదమో తప్పదు.

146. విరహమను కాలసర్పము హృదయమును గాయ పరచినది, శరీరము స్తంభించినది. ఆ విషాగ్ని దాని చిత్తము వచ్చినట్లు దేహమంతా నమలివేయు చున్నది.

147. ఈ విరహిణికి మరణము ప్రసాదించుము; లేదా ఆత్మదర్శన మొసగుము, ఎనిమిది జాములూ ఈ వియోగాగ్ని జ్వాలలు భరించుచు బ్రతుక జాలను.

148. నయనద్వయమను బైరాగి విరహ కమండలముతో వచ్చి దర్శనభిక్ష వేడుచున్నాడు. తత్ ప్రసాదలబ్ధిచే నిత్య తృప్తుడై వెలయగలడు.

149. ఈ దేహమొక దీపము. దీనికి వత్తి ప్రాణము, రక్తమే తైలము. ఈ దీపపు వెలుగులో నా ప్రియుని దర్శించితిని.

150. కాంతుని దర్శనము నవ్వులతో లభించదు. రోద నమే పరమసాధనము. నవ్వులాటలతో ప్రియసంయోగము సాధ్యమగుచో ఇక లోకములో వైధవ్యమే ఉండదు.

151. శరీరము కృశించి అస్థిపంజరము మిగిలినది. కాకిచూపు పడినది. కాని నా స్వామి యింకను రాలేదు. ఎంత మందభాగ్యుడనో కదా!

152. ప్రేమలో నిండిన నా కన్నులు వియోగముచే దుఃఖ దాయకములైనవి. ప్రేమవివశుడనై కన్నీరు కాలువలు గట్ట నేడ్చుచు రాత్రియంతయు గడపితిని.

153. ప్రియుని జేరగోరుదువు. శరీరశ్రమ కోర్వనందువు. ప్రసవవేదనలేని పుత్రజననమా!అసంభవము.

15. విరహిణి తడికట్టె వంటిది. తడిగానున్నంతవరకు సరిగా మండక పొగవచ్చును. అగ్నిచే తడియారిన వెంటనే కాలిపోవును. భక్తునకు ముక్తి లభించుటయు నట్లే.

155. పర్వతము లన్నిటను కలయవెదకితిని, ఏడ్చి ఏడ్చి కన్నులు పోయినవి. ఆ సంజీవి మూలికమాత్రము దొరక లేదు.

156. హృదయమున దావాగ్ని మండుచున్నది. పైకి పొగ లెగయుటలేదు. లోలోన కాల్చివేయు చున్నది. ఆ బాధ రగిల్చినవాని కెరుక; అనుభ వించుచున్న నా కెరుక. ఒరులకెట్లు తెలియును?

157. అన్ని వృక్షముల దరికి నేగి ఆయా ఫలములు చవిజూచితిని. (అన్ని సిద్ధాంతములు చర్చించితిని.) తిరిగి తిరిగి తుదకు దర్శనభిక్ష నిడుమని ఈశ్వరుని ప్రార్థించు చుంటిని.

158. ప్రియ విరహజనితమైన హృదయవ్యధకు లోనైతిని, అనుక్షణము నన్నది బాధించుచున్నది. రాత్రిలేదు, పగలు లేదు. నేను దీనితో అంత మొందుదునా? ప్రాణములు నిలుచునట్లు లేదు.

159. ఈశ్వరవిరహార్తుని పరిహసింపకు సుమా! ఆతడు సుల్తాను. విరహవేదనలేని హృదయము శ్మశానము. (సుల్తాను - ప్రేమ సామ్రాజ్యమునకు ఏలిక.)

160. ఈ నిరీక్షణతో పగలు గతించినది. రాత్రి గతింప నున్నది. ప్రియుని జాడ కానరాదు. భయమగుచున్నది.

161. నా స్వామి నన్ను తన బాహు బంధమున గ్రహించి, తనవానినిగా చేసికొని, తన చరణకమల చ్ఛాయలలో నుపవిష్టుని జేయు టెన్నడో కదా!

162. ఈశ్వర విరహతప్తుని హృదయమునకు బాహ్య స్పర్శయుండదు. ఆతడు పరచూత్మను ధ్యాన సమాధి మగ్నమగు మనస్సున సాక్షాత్కరించు కొనును. దర్పణ సుందరి చేజిక్కునా? అట్లే బాహ్య ప్రపంచమున ప్రతిబింబించు పరమాత్మ యును. అంతఃచక్షువు చేతనే ఆతని దర్శింపనగు.

163. విరహతాపముతో పడుచు లేచుచు, నీకై నిరీక్షించు చుంటిని. నేను మృత్యువువాత పడిన వెనుక నీ దర్శనమువల్ల నాకేమి ప్రయోజనము. (నిన్ను
పొందుటకై ఎన్నో జన్మలెత్తితిని, ఎన్నోసార్లు మరణించితిని. నా ప్రేమ నిస్పృహచే నశింపక మునుపే నన్ననుగ్రహింపుము. ఆ తరువాత నీ వెవరికి కావలెను ?)

164. ఈశ్వరా! నేను మట్టియైన వెనుక రాకు సుమాః ఇనుము మట్టిలో కలిసిపోయిన వెనుక పరుసవేది ఏమి చేయగలదు?

165. శరీరము వీణ. (సారంగి) నరములు తంత్రులు, విరహిణి (భక్తుడు) నిత్యము ఆ వీణ వాయించుచుండును. ఆ నాదము తనకూ ప్రియునకు (ఈశ్వరునకు) తప్ప ఒరులకు వినపడదు.

166. నిన్ను మరతునని యెన్నడు తలంపకుము. ఆ యూహ నీ మనమున జనించెనా నా ప్రేమ కుంటువడును. ప్రాణముండువరకూ నిన్ను స్మరింతును. మరణవేళ నీ స్మరణ మగ్నుడనై ప్రాణములు త్యజింతును.

167. మనశ్శరీములు విరహర తప్తములైనవి. జీవుడు పరతత్త్వమున నిమగ్నుడైనాడు. ఇదే జీవాత్మ పరమాత్మ సంధానము. ప్రేయసీ ప్రియుల ప్రణయసిద్ధి.

168. విరహమును గొడ్డలివేటుతో శరీరము గాయపడినది. నెత్తురు కాలువలు కట్టి ప్రవహించుచున్నది. అది ఆపినను ఆగకున్నది. ఇక మరణము నిశ్చయము. కాని నాకెట్టి చింతయు లేదు. ఈ రక్తధారలతో నా భ్రమ, మోహములు నశించినవి.

169. వైద్యుని పిలిచితిని. అతడు నా చెయిబట్టి నాడిపరీక్షించి నాడు. కాని అతనికి నా వ్యాధి బోధపడలేదు. అది హృదయ వేదన. ఆతనికెట్లు తెలియును?

170, పతివ్రత కురూపియైననేమి? మలిన వస్త్రమైన నేమి? ఆమె కోటి సుందరీమణులకన్న మిన్న,(పతివ్రత –అనన్య భక్తుడు)

171. పతివ్రత పతినే భజించును. ఇతరులను కన్నెత్తియైన చూడదు.సింహకిశోరము పస్తుండును గాని పచ్చికమేయునా?

172. నీవు నా కన్నులలో ప్రవేశించుము. రెప్పలుమూసి నిన్ను దక్కించుకొందును. ఇక నే నొరుల జూడను. నిన్ను చూడనీయను.

173. ఈ కబీరు సముద్రమందలి ముత్తెపుచిప్ప, అది నిత్యము "దాహము దాహము'' అని అరచుచుండును. (వల్లించు చుండును) స్వాతి నక్షత్రము నుండి రాలునీటి బిందువుకొరకే ఆ తపస్సు, ఇతర నీటి బిందువుల నొల్లదు. (కడలి మధ్యమున నుండియు ఆ నీటిని ముట్టనైన ముట్టదు. సుదూరమందున్న స్వాతి జలబిందువునే అభిలషించును.)

174. ముత్తెపుచిప్ప ప్రతిజ్ఞ కదు భయంకరము. స్వాతినక్షత్ర జలబిందువు కొరకు నిరీక్షించును. అది లభించక దాహముచే సముద్రమున మునిగి చచ్చునపుడు ఆ నీరు లోనికిపోకుండ చుంచువు బిగించును. ఆహా! ఏమిదీక్ష!

175. సుందరి స్వామినే భజించును. ఒరులనొల్లదు. క్షణమైనను అతని సాన్నిధ్యము విడువదు.(భక్తుడు పరమేశ్వరుని అట్లే)

176. సుందరి (భక్తుడు) రంగస్థలముజొచ్చి (సాధుస్థానము జొచ్చి) తన ప్రియునితో నాట్య ముపక్రమించినది. తన హృదయమందలి కామవాసనలను తైలముచేసి జ్ఞానదీపిక వెల్గించినది.

177. శూరునకు తల నిలువదు. దాతకు ధనము నిలు వదు. పతివ్రతకు తనువు నిలువదు. (సహగమనము), భక్తునకు శరీరస్పృహ ఉండదు. మనమున ఈశ్వరస్మృతి నిత్యము నిండియుండును.

178. పతివ్రత (భక్తుడు) గాజు పూసలు ధరించి మలిన వస్త్రములు కట్టినను సూర్యచంద్రులతో సమానమగు కాంతి ఉట్టిపడుచు సఖుల మధ్య ప్రకాశించుచుండును.

179. పతివ్రత (భక్తుడు) పతిపై నిశ్చల విశ్వాసముంచి భజించును. చిత్త చలనము లేని ఏకైకదృష్టితో పతిదర్శన కాంక్షయై యుండును.

180. హృదయము ఈశ్వరప్రేమతో నిండిన భక్తుడు నోటితో నామము వల్లింపనక్కరలేదు. పతివ్రత పతిని భజించును. అతని పేరు నోటవచింపదు.

181. బహుళపదార్థజ్ఞానము బ్రహ్మజ్ఞానమునకు సరి యగునా! ఆతడొక్కడే సృష్టికర్త. ఇతరులకది అసాధ్యము.

182. ఆ ఏకైక బ్రహ్మ పదార్థము నుండియే పత్ర ఫలపుష్ప శాఖా శోభితమగు నీ సంసారవృక్షము ఆవిర్భవించినది. దానిమూలము నెరిగిన వాని కింక కావలసిన దేమున్నది ?

183. నా నుదుట సింధూర తిలక మేల! కన్నుల కాటుకేల? నా ప్రియుడు సతతము నా కన్నులలో రమించుచుండ వాటికి ఇతరములగు అలంకరణములతో నేమి పని ?

184. రేయింబవళ్లు నాకు నీ స్మరణతప్ప వేరొండు లేదు. నిజముగా నాకన్నులలో కాపురముంటివి. ఇక నిద్రకవకాశమే లేదు.

185. సతి మనసు నిర్మలమైనది. ప్రాణభయమే పోయినది. సతీత్వ కర్తవ్య నిర్వహణకు సంసిద్ధముగ నున్నది. (భక్తుడు ఆత్మార్పణకు సంసిద్ధుడైనాడు)

186. ఆజన్మ పతివ్రతా ధర్మపాలన మొనర్చి సతి తన పతిదేహముతో కంటకశయ్య పైనుండి నాల్గుప్రక్కల నిప్పంటించినది. (సహగమనము)

187. నిజమైన పతివ్రత పతి ననుగమించి దేహత్యాగ మొనర్చును. కాని స్వశరీరపోషణకై వైధవ్యము స్వీకరించదు.

188. వేశ్య శయ్యపై తనువు సమర్పించును. మనసీయదు. బాహ్యాంతరముల నడుమ నొక పెద్దతెర. (ఆడంబర భక్తుని లక్షణము చెప్పబడినది.)

సాధన

189. సాధువులు పరార్థజీవులు. మేఘములు వర్షధార లచే గ్రీష్మతాపమును చల్లార్చునట్లు వారు తమ శీతలస్పర్శచే భవతాపము నుపశయింతురు.

190. సింహాలగుంపులు, రత్నాలసంచులు, రాయంచల పంక్తులు, నిజమైన సాధువుల సమూహము ప్రపంచమున నెచ్చటను కానరావు. శ్రేష్ఠవస్తువులు కొల్లకొల్లలుగ లభించునా?

191, అన్ని వనములందును చందన వృక్షము లుండునా? దళమునందలి సిపాయిలందరు శూరు లేనా? అన్ని సముద్రములందును ముత్తెములు దొరకునా? అట్లే ఈ విశ్వమున సాధుపుంగవు డెక్కడో అరుదుగ మాత్రమే లభ్య మౌను.

192. సాధుశబ్దవాచ్యుడు ఉన్నతోన్నతమగు ఖర్జూర వృక్షమువలె కడుంగడు దుర్లభుడు. ఆ చిటారు కొమ్మ నందుకొనిన భాగ్యశాలి ప్రేమరసభరిత మగు ఫలములను రుచిచూడగలడు. ప్రమాద వశమున కాలుజారెనా చూర్ణదేహుడై నశించును.

193. కాంతాకనకములను విసర్జించినవాడే నిజమైన సాధువు. నే నా మహాత్ముని పాదధూళిని.

194. వృక్షము తన ఫలములను తానే ఆరగించదు కదా! నది తన జలములను తానే త్రాగదుకదా! అట్లే సాధుపురుషుల శరీరధారణ ప్రజా శ్రేయము కొరకు, స్వార్థమునకుగాదు.

195. సాధువు లందరు వారి వారి స్థానములందు పూజనీయులే. కాని ఆత్మజ్ఞానియగు గురువరేణ్యుడు వివేకచూడామణి యగుట నెల్లరకు మకుటాయమానుడు.

196. నల్లమందు పూవులన్నియు తెలుపే. ఎక్కడో ఒక్కటి మాత్రము ఎర్రనిపూవుండును. అది సర్వోత్తమమైనది. సాధువు లెందరు లేరు! అందు వివేకియగు వాడొక్కడే సర్వ శ్రేష్ఠుడు.

197. సాధుశరీరము నిరాకారుని దర్పణము. ఈశ్వరదర్శన మభిలషించువారు దానియందాతని సాకార మూర్తిని దర్శించ గలరు.

198. ఆత్మజ్ఞానమునుగోరు జిజ్ఞాసువులును, శ్రద్ధా రహితులునుకూడ గురుసన్నిధికి వచ్చుచుందురు, కాని సాధుసత్తముడు ఉభయులను సమదృష్టితో నాదరించును.

199. చంద్రునికన్న, మంచుకన్న సాధువు చల్లని వాడు. భగవన్నామమే ఆతనికట్టి శైత్యశోభను ప్రసాదించినది.

200. సాధుజనులను జాతి యేమని ప్రశ్నించదు. జ్ఞానసంబంధమగు ప్రశ్నలడుగును. కత్తికొనుటకుపోయి నౌకనుగురించిన నాణెమెందులకు?

201. కోటానుకోట్లగు అసాధుజనులతో కలిసినను సాధుపురుషుని సాధుత్వము కుంటువడదు. సర్పస్పర్శచే చందనవృక్షము సహజగుణమగు చల్లదనమును వీడునా?

202. సంకట సమయములందుకూడ ఒరులను కష్టపెట్టనివాడే నిజమైన సాధువు. రాలదెబ్బల కోర్చుచు పత్రపుష్పము లొసంగు వృక్షరాజము లట్టివేకదా!

203. సాధుపురుషునకు, అణిమాది సిద్ధులు లోకమున ప్రదర్శించు డాంబికునకు మామిడి తుమ్మచెట్ల కున్నంత భేదము. మామిడి కొమ్మకు తీయని పండ్లు; తుమ్మకొమ్మకు వాడి ముండ్లు.

204. హరియను నిండు కడలిలో సజ్జనుడొక ముత్తెపు చిప్ప, ఆ సముద్రమెంత మనోహరము అందుద్భవించిన ముత్యములు నావలలో పయనించి దూర ద్వీపములు చేరుకొనును. (సజ్జన హృదయమందలి! ప్రేమ జ్ఞానములు లోకమున కారోగ్యసౌందర్య ప్రసాదములు)

205. సాధుపురుషుడు ప్రేమ పిపాసువు; ధనపిపాసువు కాదు. ద్రవ్యార్జనకై సంచారము సేయువాడు

సాధు వెట్లగును?

206. సాధువు రత్నములతో నిండిన సముద్రము వంటివాడు. అందు మందభాగ్యునకు మాత్రము గులకరాళ్లే దొరకును.

207. లక్షతుమ్మల అడవికన్న ఒక్క మంచి గంధపు చెక్క మేలు. హింసాత్మకమగు ఆధ్యాత్మిక సాధనల కన్న లవలేశమైనను సాధుసాధనయే మేలు.

208. హరికన్న హరిజనుడే శ్రేష్ఠుడు. (భగవంతుని కన్న భక్తుడే గొప్పవాడు) జగమంతా నిండి యున్న హరిని హరిజనుడు తన హృదయమున బంధించును.

209. సాధుపురుషుడు ప్రత్యక్ష దైవము. నిరాకారు డగు పరబ్రహ్మయొక్క సాకారమూర్తి యతడు. కావున సాధు సేవచేసి తరించుము.

210. ఈశ్వర సంబంధమగు వాద ప్రతివాదములతో ప్రజలు భ్రమించి దారితప్పిరి. నిరపేక్షతో హరి భజన సేయు చతురుడొక్కడే సాధుకుల భూషణుడు.

211. తెలిసినమూర్ఖుని, బలవంతుడగు దుర్బలుని ఎవరు బాగుచేయగలరు!

212. శాస్త్రమర్యాదలకు కట్టుబడువాడు సామాన్య మాన వుడు. ఆ హద్దులు దాటినవారు సాధుపురుషుడు. ఈ రెంటిని అతిక్రమించిన అగాధజ్ఞాన సంపన్నుడు పరమ శ్రేష్ఠము.

213. సజ్జనుడు మేలిమి బంగారము వంటివాడు. నూరు ముక్కలైనను తిరిగి అతుకవచ్చును. దుర్జ నుడో వట్టిమట్టికుండ. దెబ్బకు పగిలిపోవును. మరి అతుకుకొనదు.

214. విషయవాంఛలను విసర్జించి జీవన్ముక్తుడై యుండు భక్తుని భగవంతుడు ముందు వెనుక లారయుచు అనుసరించుచుండును. అట్టి భాగ్యశాలికి దుఃఖ మెట్లు సంభవించును?

215. సజ్జనసంగతి సర్వదుఃఖహరము. దుర్జన సాంగత్యము ఏక్షణమున నే యుపద్రవము తెచ్చిపెట్టునో చెప్పశక్యముగాదు.

216. పంచభక్ష్యపరమాన్నములతోడి దుష్ట సాం గత్యముకన్న నూకలకూటితోనైన సజ్జనసాం గత్యమే మేలు.

217. అత్తరులమ్మువాని సజ్జవసించిన చాలు. సుగంధ మనుభవింపవచ్చును. కొననక్కరలేదు. అట్టిదే సజ్జన సాంగత్యమును.

218. మధుర, ద్వారక, జగన్నాథము ఎన్ని తీర్థయాత్ర లైన చేయుము; హరిభజన, సత్సంగతి లేనిది నీకు పట్టు దొరకదు.

219. సజ్జనసంగతిలేని దినము వ్యర్థము. భక్తి, ప్రేమ యెరుగని వ్యక్తి పశుతుల్యుడు.

220. మనస్సు పక్షివంటిది. ఇచ్చ వచ్చినట్లెగురు చుండును. ఏ సాంగత్యము చేసిన నా ఫలమే లభించును.

221. కోటకందకమందలి జలము పానయోగ్యము కాదు. అదే నీరు గంగలో ప్రవహించినచో పవిత్ర గంగాజల మగును.

222. నగారా మ్రోత ఆకస మావరించినది. శూరులు యుద్ధసన్నద్ధులై రణరంగమున నిలిచిరి. ఇక సమర క్రీడ ప్రారంభమగును. (మానవహృదయ మున నిత్యము సాగుచుండు నింద్రియ దమన మను సాధకుని సంగ్రామ మిట సూచితము).

223. తన శరీరము ఖండఖండములైనను సమరాం గణము వీడని స్వామి భక్తుని శౌర్యము ప్రశంస నీయము. (అనన్యభక్తి సూచితము)

224. కవచధారణ సేయక, దేహమోహమువిడచి, ఐహిక బంధముల జిక్కువడక, సంసార సమ రాంగణమున వీరవిహారము చేయు శూరుడు

ప్రశంసార్హుడు. (కవచము=తాయిత్తు లేక మంత్రపుబిళ్ళ - వీనిపైన ఆధారపడక ఆత్మ విశ్వాసముతో సర్వార్పణ మొనర్చు భక్తశిఖా మణి-శ్లేష)

225. శూరుడు ఉభయసైన్య మధ్యస్థుడై జీవితాశ, మృత్యుభయము మనమున జేరనీయక రణ మొనర్చును గాని యుద్ధభూమిని వీడదు.

226. నీవు ఇల్లు విడిచి బహుదూర మేతెంచితివి, రణము తప్ప వేరొండు మార్గములేదు. ఇక సంకోచమెందులకు? ఓ శూరాగ్రణీ! నీ స్వామికి ఆత్మార్పణ సేయుము.

227. తలదాచుకొన శుష్క ప్రయత్న మేల? శిరచ్ఛేద నమే శిరోరక్షణకు పరమసూత్రము. వత్తి మండినగదా దీపము వెలుగుట! (ఇచ్చట సంపూర్ణ మగు భక్తశరణాగతి సూచింప బడినది.)
(మొదటి శిరమునకు అర్థము=అహంకారము, దేహాభిమానము - రెండవ శిరమునకు = జ్ఞానము, ఆత్మ గౌరవము.)

228. ఆధ్యాత్మిక సమరాంగణమున పరాజితుడనైతినా గురుసేవచే బలవర్థితుడనై పునః ప్రయత్న మొనర్చెద. జయించితినా కృతార్థుడనే. స్వామి సేవలో శిరచ్ఛేదమైనను చింత లేదు.

229. స్వామిని అన్వేషించునపుడు ఆనుక్షణము వియోగదుఃఖభయము వెన్నాడుచునే యుండును. తుదకు మరణమే శరణము కావచ్చును. అట్టి మృత్యువు ఎంత యోగ్యమైనది!

230. ధనుర్బాణములతో, తుపాకులతో పోరువాడు శూరుడుకాదు. మాయను త్యజించి ఈశ్వర భక్తిలో లీనమగువాడే నిజమైన శూరుడు.

231. సద్గురునిబోలు బంధువు, సాధు జనునివంటి దాత, భగవత్తుల్యుడగు హితైషి, హరిజన సదృశుడగు మనుజ శ్రేష్ఠుడు జగమునం దెంత వెదకినను కానరాదు. (హరిజనుడు = భక్తుడు)

232. గురూత్తముడు, గోవిందుడు, ఏకకాలమున దర్శనమిచ్చినచో నేను ప్రప్రథమమున గురు పాదకమలములకే దండప్రణామ మొనర్చెద. ఏల యందువా నాకు పరమాత్మదర్శనమొసంగినది గురూపదేశమేకదా!

233. ఓ గురుదేవా! క్షణమైన విశ్రాంతి తీసికొనక నిరంతర శిక్షణచే మనుష్యమాత్రుడనగు నన్ను దేవతను జేసితివికదా! నీకివే శతాధిక వందనములు.

234. ధరిత్రినంతా కాగితముచేసి, అరణ్యములన్నిటిని కలముగా, సప్తసముద్రములు సిరాగా నమర్చు కొన్నను గురు సుగుణములు వర్ణింప నాకు సాధ్యము కాదు.

235. విషయవివర్జితుడవై, అహంకారము వీడి, తనువు మనము ఆతని కర్పింపుము. నిన్నాతడే ఈశ్వరుని యందు లీనము చేయగలడు.

236. దేహధనాదులర్పించి మనసీయకున్న నిన్నాత డెట్లు విశ్వసించును?

237. మనస్సను కత్తిని గురుదేవుడు చక్కగా సాన పట్టి తుప్పువదిల్చి అద్దము వలె చేయును.

238. శిష్యుడు మలినవస్త్రము; గురువు నేర్పరియగు రజకుడు. సృష్టికర్త యను సబ్బుతో ప్రేమ శిలపై నుతికి తేజోవంతముగ జేయును.

239. గురువు కుమ్మరి. శిష్యుడు కుండ. తొక్కి తొక్కి, పదునుచేసి, వంకలు తీసి, చేయూత నిచ్చి, పూర్ణకుంభముగా దిద్దితీర్చును.

240. గురువును వేరుగా దలచువాడు అజ్ఞానాంధుడు. భగవన్నిలయమునకు పోవు మార్గమున గురువు విశ్రాంతి నొసగు చల్వపందిరి. గురువుకడ కేగు దారిలో చల్వపందిళ్ళు లేవు.

241. గురుగోవిందులలో గురువే శ్రేష్ఠుడని నేను తరచి నిశ్చయించితిని. హరిస్మరణముకన్న, గురుసేవనమే సంసారసాగరమును అవిలంబ ముగ దాటించగలదు.

242, గురుస్పర్శ పరుసవేది, చందనమువలె సుగంధ బంధురము. జీవునకు సద్గురుస్పర్శ ముక్తిదాయకముకదా!

243. పండితుడు చదివి చదివి చచ్చుగాక; గురుచరణ సేవలేక ఆత్మజ్ఞానము కలుగుట కల్ల. జ్ఞానము లేనిది ముక్తిలేదు. ఇది ఆర్షవాణి (వేదవాక్యము)

244. ముల్లోకములలో నవఖండములలో గురువును మించినవాడు లేడు. సృష్టికర్తకు సాధ్యముకానిది కూడ గురువు సాధించగలడు.

245. భగవంతునితో కలహించినను గురుశరణమున కృతార్థుడవు కావచ్చును. గురుకోపదగ్ధునకు పరమేశ్వర సహాయము కూడ నిరర్ధకమగును.

246. ఒకచో నున్నవస్తువును వేరొకచో వెదకిన లాభమేమి, రహస్య వేదియగు గురుదేవుని వెంటనడిచి వెదకుము. దానిని తప్పక పొందగలవు.

247. ఈ శరీరము విషవల్లరి; గురువరేణ్యుడు అమృతాన్నము. గురునికొరకు శిరము మూల్యముగ నొసగినను అది చవుకబేరమే. సందేహములేదు.

248. కోటిచంద్రులు, సహస్రకోటి సూర్యులు ఏక కాలమున నుదయించుగాక. సద్గురు ప్రకాశము లేనినాడు లోకమంతయు అంధకార బంధురమే.

219. తరచి తరచి చూచినచో నీకే తెలియును గురువు పరుసవేదియని. దాని మహత్వము తెలియక నీవుపేక్షించితివి. నీ పొరుగింటివాడు దానిని పొంది బాగుపడెను. అతడెవ్వరెవ్వరికిచ్చెనో వారందరు కృతార్థులైరి.

250. గురుదర్శకత్వమున గాక ఈ తెప్ప సంసార సాగరము నెట్లు తరించగలదు! దుర్గమసంసార ఘట్టముల మునుగుచు తేలుచు నుండవలసినదే.

కబీర్ సూక్తి ముక్తావళి

పరీక్ష

251. అయోగ్యులగు గురుశిష్యులు కలిసి ఈశ్వరునితో పందెము కట్టిరి. రాతిపడవతో ఏరుదాటబోయి ప్రవాహములో మునిగిపోయిరి.

252. వారిరువురు తెలిసియు తెలియనివారే. ఆచరణ హీనులకు తెలిసి ప్రయోజన మేమి? కబోది శిష్యునకు కబోది గురువు. ఇక దారిచూపు వారెవరు?

253. బానిస శిష్యునకు బానిసగురువు సంప్రాప్తమైన బంధ విముక్తియగుటెట్లు? బంధముక్తుని సేవించిన క్షణములో బంధముక్తుడవగుదువు.

254. తన్ను తా నెరుగడు. మాటలతో లోకమును వంచింప జూచును. అస్వాధీనమగు ఆతని మనస్సే జన్మపరంపరలకు కారణము.

255. నీవు దప్పి తీర్చెదనని ఊరూర తిరిగెదవెందులకు? ఈ సంసార సాగరమున ఇంటింట ఉప్పునీరు కొల్ల కొల్లలుగ గలదు. జ్ఞానతృష్ణగల వ్యక్తి తనకు తానే పరుగు పరుగున వచ్చి జ్ఞానామృత మున దప్పితీర్చుకొనును.

256. సద్గురుమైత్రి యెరుగని శిష్యశాఖలు అసంఖ్యాకములై పొడమినవి, అసద్గురు శిష్యుల సత్యలోక యాత్ర మనశ్చాంచల్యముచే భగ్నమైనది.

257. పచ్చని చెట్టుకు నీరుపోసిన చిగుర్చును. ఎండిన చెట్టు కెంత నీరుపోసిన నేమిలాభము?

258. మూర్ఖుడు ఇనుప కవచము తొడిగిన యుద్ధ గజము. ఉపదేశ బాణములందు చొరబడవు.

259. పశువు నీ పాలబడినది. శాంతించుము. కోపమేల? ఊసరక్షేత్రమున జల్లిన విత్తనములు మొక్క మొలుచునా?

260. చందన వృక్షసమీపమున నుద్భవించిన వేపచెట్టు సైతము చందనగంధ బంధురమై ఘుమఘుమ లాడును. సజ్జన వ్యక్తి సంసారసాగరమున మునుగువారికి నిజజీవితాదర్శమను తెప్పతో సహాయ మొనర్చును.

261. నడక కొంగనక, హంస ననిపించుకొనవలెనని గంపెడాశ, హంస ముత్తెములు మేయును, కొంగ కదెట్లు సాధ్యమగును? కాలపాశబద్ధునకు ఈశ్వర ప్రేమపానమెట్లు లభించును?

262. నాలుగు రుద్రాక్షమాలలు ధరించినంతమాత్రమున సాధువగునా? బాహ్యవేషము లోని దోషమును హరించునా?

263. మాలలు ధరించి, బొట్టు పెట్టినంతమాత్రమున భక్తి గలుగదు. గడ్డములు, మీసములు గొరిగి సంసారమున మునుకలిడువాని కేమిలాభము?

264. మీసములు, గడ్డములు తీసిన ప్రయోజనమేమి? మనము నందలి దోషములు తీసివేయవలె.

265. తలగొరిగినంతమాత్రమున మోక్ష ప్రాప్తియగుచో నందరునట్లే చేయుదురు. గొర్రెకు ఎన్నిమార్లు బొచ్చుకత్తిరించుట లేదు! అది వైకుంఠమున కేగినదా!

266. పాపము తలవెంట్రుకలేమి చేసినవి మాటిమాటికి గొరుగుచుందువు? మనసులోని విషయ వికార ములకు క్షురకర్మ యొనర్పుము.

267. పిచ్చివాడా! పుట్టపొడిచెదవేమి. పామును చంపుము. నిన్ను కరచునది పాముగాని పుట్టకాదు.

268. ఏ విభూతి సాధుజనులచే విసర్జింపబడెనో దానిని నీవు ఒడలెల్ల పూసుకొను చుంటివి. కక్కిన కూటి కాసించు కుక్కవా యేమి? (విభూతిఐశ్వర్యము, బూడిద).

269. నీవు ప్రేమ రసోన్మాదివని నా తలంపు. ఒక్కింత గాలి సోకెనా కోడెత్రాచువలె తోకపై లేచి నిలిచెదవు. (పరమేశ్వరుని యందు ఏకాగ్రభక్తి సూచింపబడినది).

270. ఒరుల మాటలు విని సజ్జనుడు దుర్జనుడైనాడు. కంచు రాగియైనది. బంగరు వెల దానికెట్లువచ్చును. (యోగభ్రష్టుడు.)

271. ఇది రాళ్ళతోనిండిన యినుపనావ. (ఈ తనువు విషయవాంఛలతో నిండి యున్నది) సంసార సాగరమెట్లు తరించును? పైగా దీని తలపై నొక విషపుమూట! (పాప సంచయము).

272. సకలదుశ్చింతలను విసర్జించి బ్రతుకుబాట సరిచేసి కొనుము, కాకివలె జీవించకుము. హంసవలె బ్రతుకుము.

273. చందనవృక్షమును సర్పము చుట్టుకొన్నది. దానికి రోమరోమమున విషమే. అందు అమృతోద్భవమెట్లగును! (చందన వృక్షము సజ్జనుడు - కాలసర్పము దుర్జనుడు)

274. మలయగిరి నివాసముచే పలాశ వృక్షముకూడ (మోదుగచెట్టు) మారినది. యుగయుగములు సమీపముననుండియు వెదురుమాత్రము మారలేదు. వెదురుకు లోన డొల్లయగుటే దీనికి కారణము. (లోపల సరుకులేదు)

275. మూర్ఖుడను మొక్కను నాటినావు; వేయిసార్లు ఉపదేశామృతముతో తడిపినావు. ఏమిలాభము? పుర్రెలో పుట్టినబుద్ధి పుడకలతోనే పోవునది.

కబీర్ సూక్తి ముక్తావళి

వివేకము

276. ఈ శరీరమున శబ్ద బ్రహ్మమున్నది. ఆ తంత్రులను మీటనక్కరలేదు. నాదము తనంతటతానే ఉద్భవించును. బాహ్యాభ్యంతరముల నిత్యము రవళించు ఆ నాదమే నా భ్రమలన్నిటిని దూరీకృత మొనర్చినది.

277. అందరు “శబ్దము శబ్దము'' అను వారే. శబ్దమునకు కాలుసేతులులేవు. ఒక శబ్దము దివ్య ఔషధమువలె పని చేయును. వేరొకటి హృదయమును కలచి గాయపరచును.

278. వాగర్థ ప్రవీణునకు శబ్దమునకు మించిన ధనము లేదు, వజ్రమునకు విలువ కట్టవచ్చును. శబ్దము అమూల్యం.

279. నీకునుఅంతే. శబ్ద బ్రహ్మము మన కల్పవృక్షము. ఏది కోరిన అది యిచ్చును.

280.ఆహంకారము వీడి చల్లగా మాట్లాడుట అభ్యసించుము. ఏలయందువా శబ్దరూపియగు పరబ్రహ్మమును, శబ్దరూపి యగు శత్రువు నీలోనే యున్నారు.

281. యంత్రతంత్రములన్నియు వట్టి బూటకములు సుమా! ఆ భ్రమలో చిక్కుకొనకు.శబ్దసారమెరిగిననే కాకి హంస యగుట.

282. స్మృతి నొసంగుము దేవా! నేనీ సంసారజలధిలో చిక్కు కొనినాను. నీవు చేయూత నీయకున్న నేనిందు మునిగి పోక తప్పదు.

283. ఏ ముఖము పెట్టుకొని నిన్నర్థింతును ప్రభూ!నాలోనాకే సిగ్గగుచున్నది. నిన్ను చూచుచునే పాపకర్మ లొనర్చుచుంటిని. నీకు నాయెడ కృప కలుగుటెట్లు?

284. నేను ఆజన్మాపరాధిని. నఖశిఖపర్యంతము వికాకములే. నీవు దుఃఖభంజనుడవట! ఏదీ నన్ను రక్షించుము చూతము!

285. నేనెన్నో తప్పులు చేసినాను. అవి తప్పులని కూడ నే నెరుగను. ఈ సేవకుని క్షమించుము. శిక్షించుము. నీ చిత్తము; నా భాగ్యము.

286. భగవాన్! లక్షలాది భక్తులు నిన్ను ప్రేమింతురు గాక; నన్ను మాత్రము మరువవలదు. నావంటి వారు నీకనేకులు, మరి నాకో, నిన్ను బోలువాడు మరొకడు లేదు.

287. ఆత్మకు ఆధారుడవగు అంతర్యామివి నీవొక్కడవే. నీవే నాచేయి విడిచిన ఇక నన్ను దరిజేర్చువారెవరు?

288. నా చిత్తము నీ యందు లగ్నమైనది. నీ మనస్సు పరాధీనమైయున్నది. ఒకే చిత్తము రెండు తావులనుండుట సాధ్యమా? ఇది సమర్థనీయ మెట్లగును?

289. నా హృదయము ప్రేమరసరహితము. నా శరీరము సౌందర్యరహితము. ఇట్టి నేను ప్రియతమునితో నేకాంత మెట్లొనర్తును.

290. నాలో చెప్పదగిన విశేష మేమియులేదు. గుణలేశ మేమైనగలదేని అది భవదీయమే. నీది నీకిచ్చు టలో గొప్పయేమున్నది?

291. స్వామీ! నీవు సర్వసమర్థుడవు. దృఢమగు కరావలంబనమొసంగి లక్ష్యమును జేర్చుము. మార్గమధ్యమున విడువకు సుమా!

292. ఎచ్చోటకరిగిన తిరిగిరారో ఆ దివ్యధామమునకు మార్గము నేనెరుగుదును, కర్మభారమును శిరము నందిడికొని గదా ప్రజలిందుండి ప్రయాణమగుట!

293. పరమాత్మ ప్రేమతో నన్ను పిలుచుచున్నాడు. కాని నేనటకేగుట లేదు. పరమపవిత్రు డాతడు. సమస్త వికారములచే అపవిత్రుడనగు జీవాత్మను నేను. ఆతని పాదసన్నిధి కెట్లేగగలను?

294. వెళ్ళవలసిన ఊరు పేరెరుగని ప్రయాణమిది. ఎంతదూరమేగినను అక్కడి కరమైలే. ఇట్లు యుగాలు గడిచినవి.

295. అందరు “వెళ్లు, వెళ్లు” అందురు. నా ఆశంక వేరు. వారు స్వామి నెరుగరు. స్థానమెరుగరు.

296. చీమ చొరజాలని, ఆవగింజైన నిలుపజాలని సూక్ష్మాతి సూక్ష్మమగు స్థానమున నీ మనస్సు నిలుపుము. తప్పక లక్ష్య సిద్ధి కలుగును.(అణోరణీయాన్)

297. యాత్రికుడు తప్పుతోవపట్టిన మార్గమేమి చేయగలదు! మార్గమెన్నుకొను బాధ్యత నీదే, బాగుచేసికొను బాధ్యతయు నీదే.

298. చావుగోరెదవా; సంసార బంధముక్తి నొసంగు చావునే కోరుము. కష్టములపాలై రోజుకు వేయిసార్లు చావనేల ?

299. సంసారసాగరమున మునిగిపోవు నన్ను ఉపదేశామృత
హస్తముల కేశ గ్రహణమొనర్చి, పై కీడ్చి, తీరము జేర్చు
మహనీయుడు కానరాడు కదా!

300. బహుళాగ్నితప్తమగు ఈ లోకమున నాకుప్రేమార్ద్రు
డొక్కడును కానరాడు.

301. వెదకి వెదకి వేసారితిని. నే కోరిన గురువర్యుడు
లభించ లేదు. ఎట్లు లభించును! తత్త్వవేత్త త్రిగుణాతీతమగు
నిర్గుణ పరబ్రహ్మ ధ్యానమున నిమగ్నుడై యుండునుకదా!

302. పాముకు పాలుపోసిన విషమగును. విషము ద్రావి
అమృతత్వమిడు గురూత్తము డగుపడడు.

303. లోతునీట దుమికి వెదకిన అమూల్యరత్నము
లభించును. భయపడి గట్టుపై కూర్చున్నవానికెట్లు దొరకును?

304. వెదకి వెదకి వెదకబడ దగిన యోగ్యత గడించి
తిని (జీవాత్మనై అన్వేషించి పరమాత్మనై తివి).
నీటి బిందువు సముద్రమున కలిసిపోయినది. ఇక
దానిని విడదీసి వెదకుటెట్లు?

305. అన్నిట నిండియుండు వా డొక్కడే. వానియందే
సకలము కూడి యున్నది. జ్ఞాననిష్ఠుడగు కబీరు
నకు వేరొకడు కానరాడు.

306. దుష్టవాతావరణమున వజ్రమును బైటపెట్టకుము.
గట్టిగా బిగించి, ముడి వేసి నీ దారిని పొమ్ము.
(అసభ్యులకు బ్రహ్మానుభూతి వివరింపకుము)

307. హంస ముత్తెమున కాసపడును.
మానస సరోవర తీరమున హంసలుకలవు. (సుజన,దుర్జన
భేదము వేష భాషలలో కనబడదు. చేతలలో బయట పడును.

308. హంస ముత్యము నన్వేషించును. కంకర
జోలికి పోదు. కొంగ చేపల కెగపడును.

309. మంచిగంధము విదేశముల కేగెనట; అక్కడి
వారు దానిని మోదుగ చెక్కయనుకొని పొయిలో
పెట్టి వంట కట్టెవలె ఉపయోగించిరట; ఐనను
అందుండి సుగంధమే వెలువడెనట!

310. నామరత్నమును గుప్త మొనర్చుము, మాటి
మాటికి మూట విప్పకుము. అది అమూల్యము.
దానిని పరీక్షింపగల వ్యక్తి ఏ పట్టణమునను లేడు.

311. జీవాత్మ పరుసవేది, ఈ సంసారమొక ఇనుప
తునుక. ఇది జీవాత్మను పరీక్షించి అందలి దైవాంశను
రుజువు చేయును.

312. ఆత్మజ్ఞానామృత చూర్ణముగల పొట్లము బహు
విధ సాధనాఫలముగ నాకు లభించినది. నీ బోంట్లెవరైన
తటస్థించిన దీనిని పానకము చేసి త్రాగించెద.

313. మనస్సు ఒక కాటుకకొట్టు. శరీరమొక కాటుక
కోట. కాని పరమాత్మ రక్షణ లభించిన జీవునకా
నలుపంటదు.

314. జ్ఞానరత్నముంచన (శరీరమను), కొట్టుకు గట్టిగా
తాళము వేయుము. సాధుపురుషుని సమక్షమున తేనియ
లూరు తేటమాటలను తాళపుచెవితో అద్దానిని తీయుము.

315. ఈ ప్రపంచమున రత్నములు రాళ్ళు కలిసి
యున్నవి. వాని విచక్షణ సద్గురునకే యెరుక.

316. పరునిచిత్తము పరీక్షించగలవాడే సమర్థుడు.
సాధన కుపకరించు పటిక బెల్లమువంటి ఈ
శరీరమును ఉప్పని భ్రమించువాడు మూర్ఖుడే కదా!

317. దుఃఖ మేఘములను ప్రసన్నతతో సహించువాడే
పురుషరత్నము. కపట వేషధారులగు మనుష్యులను
పరీక్షించిన దోషములే బయల్పడును.

318. హరి అనర్ఘరత్నము. సద్గురువు రత్నవర్తకుడు.
లోకులు చిల్లర వ్యాపారులు, రత్న పరీక్ష సద్గురు
నకే సాధ్యము.

319. రత్నము ధూళిధూసరితమై నడి బజారులో పడి
యున్నది. మూర్ఖులెందరా త్రోవను తొక్కుకొనుచు
చనుచున్నారు! అడుగో దాని విలువ తెలిసిన మహావ్యక్తి!

320. అంధకారబంధురమగు కలియుగమున గురూప

దేశ మెవరికి కావలె! హితము చెప్పినవాడే పరమ శత్రువు.

కబీర్ సూక్తి ముక్తావళి

సఫలత

321. అందరు సహజ యోగమని కేకలిడువారే, దాని ఆంతర్య మొక్కరును యెరుగరు, సహజమార్గమున ఈశ్వర సాక్షాత్కారము పొందినవాడే సత్యమగు సహజయోగి. (కబీర్ ఉపాసనా మార్గము సహజ యోగము.)

322. సహజయోగ ప్రభావమున ధనపుత్రవ్యామోహములు నశించినవి. ఇచ్ఛానిచ్ఛలు అడుగంటినవి. దాసుడు కబీర్ స్వామితో ఏకమై తాదాత్మ్యము పొందినాడు.

323. సహజసాధనా ఫలము మధురాతి మధురము, బలవంతమున చేయు సాధన వేపవలె చేదగును.

324, స్వాభావికమైనది క్షీరమువలె మధురము. అడిగి తెచ్చుకొన్నది జలతుల్యము. ఇక అస్వాభావికము, బలవంతము అగునది రుధిర ప్రాయము.

325. ఈశ్వరుడు కడుంగడు బరువనిన భయపడెదరు. కడు తేలికయందునా అది అసత్యమగును. కంటికగుపడని స్వామిని నే నెట్లు వర్ణింపగలను?

326. చూచినను చెప్పుటెట్లు? చెప్పిన విశ్వసించు వారెవరు? ఆతడెట్లున్ననేమి? ప్రసన్నహృద యుడనై గుణగాన మొసర్చెదగాక!

327. ఈశ్వరస్వరూప మత్యద్భుతము. నిర్వచించు కోరిక గలదేని నిగ్రహించుట మేలు. వేదము,ఖురాను వర్ణించలేక మౌనముద్ర దాల్చినవి.అట్టి పరమాద్భుత స్వరూపమును నేను చిత్రించిన నమ్ము వారెవరు?

328. చూచినవారు చెప్పరు. చెప్పువారు కనలేదు, వినలేదు, అనుభవించలేదు. అది పంచేంద్రియముల కతీతమైనది.

329. ఆది వాదవివాదములకు, వాక్చమత్కృతులకు అందునదికాదు. కావుననే ద్రష్టలు మౌనముద్రాంకితులై అగాధమగు నామస్మరణమున నిమగ్నులై యుందురు.

330. పరబ్రహ్మమను సముద్రమున మునిగి తేలితిని. బ్రహ్మజ్ఞానమను నీరమును దోయిలించితిని. అందనేక వస్తువులున్నవి.

331. సముద్రమున మునిగి, ఆకాశమున తేలితిని, గగనమండల నివాసినై బ్రహ్మసాక్షాత్కారమందితిని. (గగనము శూన్యము; ఉన్నతము.)

332. నామదీక్ష డాంబికునకు గాదు. సత్య ప్రతిజ్ఞునకు. అందుత్తీర్ణుడైన వాడు జీవన్ముక్తుడే, సందియము లేదు.

333. మనుష్యలోక మెన్ని సార్లు మృత్యుముఖము జొచ్చు చున్నది! పూర్ణమృత్యువనునది కానరాదు కదా! కబీర్ దాసు మరణ మట్టిదికాదు. దానికి తిరుగులేదు.

334. ఎల్లరకు భయంకరమగు మృత్యువు నా కానంద కరము. నా కదియే బ్రహ్మానందదాయకము.

335. తనువు శుద్ధము, కలుషితము, సురక్షితము కావచ్చు. శాశ్వతము మాత్రము కాదు. నేనొక ఆశ్చర్యకరమగు దృశ్యము గాంచితిని. మృత్యువు కాలుని జయించినది. ఆతడు జీవన్ముక్తుడైనాడు. (కబీర్ దాసు మరణముచే యముని జయించి అపునరావృత్తి పదము నందు కొనినాడు.)

336. పాంథజనుల మార్గమున కరకురాతివి గాకుము, నిరుపద్రవమగు మెత్తనిధూళివై లోకమున చరించుము. అదియే సాధుజన లక్షణము.

337. ధూళివైనంత మాత్రమున నేమి లాభము! గాలి కెగిరి శరీరమును మలినము చేయవచ్చును గదా! సరియైన సాధువు సమస్త మలినములను క్షాళనము సేయు స్వచ్ఛ నీరము వంటివాడు.

338. నీరమైనను ప్రయోజనములేదు. దానికి శీతోష్ణాది గుణము లుండును. నిజమైన సాధువు హరివలె ద్వంద్వాతీతుడు కావలె.

339. హరియైన నేమి? సృష్టి లయము లాతని లీలయే గదా! సాధువు హరిభజనముచే నిర్మలుడు కావలె.

340. నిర్మలుడై నను చాలదు. నిర్మలుడు నిర్మలప్రదేశమునే వాంఛించును. రెంటికిని అతీతుడగువాడే సాధువు.

341. జీవన్ముక్తుడెంత సాహసి! బాహ్యప్రవృత్తుల నిరోధించి సమాధి యనుపాతాళము ప్రవేశించును.బ్రహ్మ పదార్థమును పొంది పైకి వచ్చును.

342. ఈశ్వర ప్రాప్తి కలిగినదన్నవాడు వట్టి పిచ్చివాడు.జార విడిచితి ననువాడు పరమమూర్ఖుడు.నీ వెప్పుడూ పరిపూర్ణుడవే. ఒకప్పుడు వచ్చినది లేదు. ఒకప్పుడు పోయినది లేదు.

343. భజనచేయుదమన్న అర్హులెవరు? భజించుటకు గాని, త్యజించుటకు గాని వీలులేక మధ్యస్థమైయుండు స్వస్వరూపమే నా ఉపాస్యదైవము.

344. అతివృష్టి, అత్యుష్ణము, ఎట్లు త్యాజ్యములో అతిభాష, అతి మౌనము అట్లే.

345. మాటలు చెప్పుట పటికబెల్లము తినునంత తేలిక. ఇక ఆచరణమో? విషజ్వాలవలె కష్టతరము, మాటలు మాని చేతలకు దారితీయుము. అప్పుడు విషమే అమృతమగును.

346. ఉపదేశము లుడిగి ఆసక్తి వైపునకు చిత్తము మరల్చుము. నీరు త్రాగినకదా దాహము తీరునది!

347. అజ్ఞాని రాత్రింబవళ్ళు అక్కడక్కడ వినిన మాటలను ఇతరుల కుపదేశించుచు కుక్కవలె తిరుగును. ఆచరణ శూన్యమగు ఈ మాటలకు కుక్క మొరుగులకు భేదమేమి!

348. అక్షరచౌర్యముచేసి కైత లల్లితివి. ఈ యెంగిలి కూటితో ఎన్నాళ్ళు బ్రతుక గలవు?

349. నీకు నీరులేదు. ఇతరులకు పాలుపంచ జూచెదవు. నీకు చిత్తస్థైర్యములేదు. ఇతరులకు ధైర్యము చెప్ప బూనెదవు. (ఏమిటీ వెర్రి?)

350. చెప్పుట కర్మగాదు, అకర్మ, చేయుటయే జీవిత సారము. ఉత్తమాచరణముతో సంసార సాగరమును తరించుము.

351. పదములు జోడించి కయిత లల్లుటతో తృప్తి పడకుము, ఒకరు తోడిన నీరు త్రాగుటకంటె నీవే తోడుకొని త్రాగుట మంచిది.

352. తత్త్వ గ్రహణము, ఆచరణ లేని కవిత్వమేల?మోహ జల పూర్ణమగు సంసార వాహినిలో కాలు నిలచునా? (స్థిరబుద్ధి కలుగునా?)

353. అందరు చెప్పువారే. చేయువారు కానరారు. అట్టివారిని మునుగనీ తేలనీ; వారి గొడవ నీకేల?

354. చేయదలచిన పని ఏకాగ్ర బుద్ధితో చేయుము. రెండు పను లేక కాలమున చేయబూనితివా నవ్వుల పాలౌదువు సుమా! పరస్పర విరుద్ధములగు మాటలాడు వానిగతియే నీకును పట్టును.

355. తీయని మాటలతో మనోభావమును మరుగుచేసి చతురుడనని సంతసించు వానికంటె రాముడే చతురుడు సుమా!

356. ఏది చెప్పుదువో దానినే చేయుము, ప్రాప్తికి ప్రేమకు పరస్పర సంబంధము. ఈశ్వరాకర్షణ లేనిది నీ వీ సంసార యుద్ధము నుండి యెట్లు బయట పడగలవు?

357. సుముఖుడుగాని శ్రోతకు ఆచరణశూన్యుడగు వక్త యెంత చెప్పిన నేమిలాభము? శ్రుతికలిసిన గదా సుఖమొదవుట! (నీనోట పలికిన మాట నీ చిత్తము గ్రహించి ఆచరించినపుడే జీవిత మాధుర్యానుభవము.)

కబీర్ సూక్తి ముక్తావళి
సమాప్తము.